

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้
วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออก
เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาและฝึกวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็ก

1.3 ฝึกวิเคราะห์งานเขียนของนักเรียน

1.4 เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ(Whole
Language)และการใช้วรรณกรรมในการเรียนการสอนภาษา

1.5 ทดลองสอนนำร่องเพื่อศึกษาข้อมูลและความเป็นไปได้ในการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 การสร้างโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี สร้างเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา

โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 คัดเลือกวรรณกรรม

2.3 ร่างสาระและรายละเอียดต่างๆในโปรแกรมฯ

2.4 สร้างเอกสารและสื่อของโปรแกรมฯ

2.5 ทดลอง(try-out) แผนการจัดกิจกรรม แล้วปรับปรุงแก้ไข

2.6 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของร่าง
โปรแกรมฯ เอกสารและสื่อของโปรแกรมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 การทดลองโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
มีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

- 3.1 คัดเลือกประเภทและตัวอย่างประเภท
- 3.2 สร้างรูปแบบพอร์ตโฟลิโอ(Portfolio)เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ดำเนินการทดลอง
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
มีวิธีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 4.2 การนำเสนอโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยแต่ละขั้น มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาตำราและเอกสารต่างๆ ได้แก่
 - 1.1.1 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการสอนและการพัฒนาโปรแกรม
 - 1.1.2 แนวคิด หลักการและงานวิจัยจากเอกสาร สัมภาษณ์ ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ(Whole Language) และการสอนภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน(Literature-based Approach)
 - 1.1.3 เอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก และการใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กในการส่งเสริมการเรียนการสอน
 - 1.1.4 วรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทต่างๆ
 - 1.1.5 ตำรา เอกสารเกี่ยวกับระบบการประเมินคามสภาพจริง(Authentic Assessment) โดยใช้พอร์ตโฟลิโอ(Portfolio)

1.2 ฝึกงานและศึกษางานเพื่อเตรียมตัวผู้วิจัยให้มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะสร้างและใช้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ(Whole Language)

1.2.1 เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและฟังการบรรยายเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กและการเรียนรู้แบบองค์รวม ดังนี้

1) เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง "Whole Language และ การใช้วรรณกรรมเด็กในการจัดการเรียนการสอน" วิทยากรโดย อาจารย์ ดร.พิมพ์ หรือตระกูล ผู้บริหารวิทยาลัยนานาชาติคิตวิช (Dulwich International College) เมื่อวันที่ 8 และ 12 กรกฎาคม 2539 ณ ห้องสัมมนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง "การเรียนรู้แบบองค์รวม Whole Language" วิทยากรโดย Ms. Janette Hirschmann และ Ms. Haggith Gor Ziv จากศูนย์ฝึกอบรมนานาชาติ โกลดา แมร์ เมท์ คาร์เมด ประเทศอิสราเอล ณ โรงแรมวินเซอร์ สุขุมวิท 20 โดยการฝึกอบรมแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

2.1) เรื่อง "การเรียนรู้แบบองค์รวม Whole Language : Introduction Course" วันที่ 27-30 มกราคม 2540

2.2) เรื่อง "การเรียนรู้แบบองค์รวม Whole Language : Advance Course" วันที่ 4-7 กุมภาพันธ์ 2540

2.3) เรื่อง "การเรียนรู้แบบองค์รวม Whole Language : Training for trainers" วันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ 2540

1.2.2 ศึกษาค้นคว้างานวรรณกรรมสำหรับเด็ก โดยศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กประเภทต่างๆทั้งวรรณกรรมไทยและวรรณกรรมสากล แล้วศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบของวรรณกรรม(Literary Element) จำนวน 80 เล่ม

1.2.3 สังเกตการสอนภาษาแบบธรรมชาติและประเมินโดยใช้พอร์ตโฟลิโอ(Portfolio)ที่โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 30 กันยายน 2539 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2539 จำนวน 11 ครั้ง ในฐานะผู้ช่วยวิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติ" ของนางสาวปัทมา นาคะสนธิ์ นิสิตสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2.4 ศึกษาวิเคราะห์งานเขียนของนักเรียน โดยนำงานเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับโอกาสให้เขียนอิสระเกี่ยวกับนิทานที่ฟังอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ภาคเรียน จำนวน 5 คน มาวิเคราะห์ระดับขั้นพัฒนาการเขียนตามแนวทางการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติ(Whole Language)

1.3 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของผู้เรียนและความเป็นไปได้ของการใช้ โปรแกรม โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานไปทดลองสอน นำร่องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ทดลองสอนนำร่องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียน วัดโคกรัตนาราม เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน เมื่อวันที่ 20-22 มกราคม 2540 เป็นเวลา 3 วัน

ครั้งที่ 2 ทดลองสอนนำร่องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียน บ้านหัวหนองกุดหลด อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 คน เมื่อวันที่ 26 มีนาคม ถึง วันที่ 3 มีนาคม 2540 เป็นเวลา 4 วัน

ผลการทดลองสอนนำร่อง ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากสภาพการณ์จริงในการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/การดำเนินการในโปรแกรม ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/ การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยสู่การกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
กิจกรรมการเรียนการสอน 1. การจัดชั้นเรียนยังเป็นแบบเดี่ยว มีความยืดหยุ่นน้อย นักเรียนไม่คุ้นเคยกับการจัดชั้นเรียนลักษณะอื่นๆ เช่น # มุมทำงานกลุ่ม # มุมทำงานเดี่ยว # มุมอ่านหนังสือ	1. จัดกิจกรรมปฐมนิเทศแก่นักเรียน เกี่ยวกับชั้นเรียน และการใช้มุม กิจกรรมต่างๆ 2. แผนการสอนต้องค่อยๆปรับจาก สภาพเดิมที่เด็กคุ้นเคย ไปสู่สภาพที่ ต้องการที่เดิมน้อย 2. จัดให้มีป้ายประจำมุมและระเบียบ การใช้มุมกิจกรรมต่างๆ	-แผนการจัดกิจกรรม -การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -แผนการจัดกิจกรรม -การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -การจัดสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/
การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยต่อการกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
ทักษะการเขียนของนักเรียน 1. นักเรียนไม่เคยได้รับการฝึกในเรื่อง ต่างๆ ดังนี้ 1.1 การแบ่งกลุ่มและการทำงานใน กลุ่ม	1. การแบ่งกลุ่มและการทำงานกลุ่ม 1.1 การแบ่งกลุ่ม <u>ระยะที่ 1</u> ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตาม ความสนใจ เป็นกลุ่มเล็ก 2-3 คน <u>ระยะที่ 2</u> ให้นักเรียนเปลี่ยนสมาชิก ในกลุ่มอย่างน้อย 1 คน เมื่อเปลี่ยนไป ทำกิจกรรมอื่นๆ <u>ระยะที่ 3</u> ใช้วิธีการจับสลาก 1.2 การทำงานกลุ่ม <u>ระยะที่ 1</u> ขั้นที่ 1 ครูแบ่งหน้าที่ที่ต้องทำบน กระดาน อธิบายและให้นักเรียนแบ่งกัน ทำ ขั้นที่ 2 ครูเข้าไปช่วยตรวจสอบ ว่านักเรียนได้แบ่งงานกันทำตามที่ครู แบ่งไว้หรือไม่ ขั้นที่ 3 ครูยกข้อรวมของกลุ่มที่มี กระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีเพื่อเป็น แบบอย่างให้แก่กลุ่มอื่นๆ <u>ระยะที่ 2</u> ต้องให้นักเรียนแบ่งงานกันเองโดย ครูอาจเข้าไปช่วยในระยะแรก	-การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/
การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยต่อการกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
1.2 การออกเสียงลงมติ (Voting)	ระยะที่ 1 ใช้วิธีการวางป้ายชื่อบน ตารางกิจกรรมที่นักเรียนต้องการเลือก ระยะที่ 2 ใช้วิธีการยกมือ ครูอธิบายว่า ไม่ใช่การทำเพื่อแค้นแต่เพื่อทำความเข้าใจ เสียงส่วนมากโดยอิงกราฟในเสียง ส่วนน้อยด้วย	-การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน
1.3 การนำเสนอผลงานแก่เพื่อนและครู	ระยะที่ 1 ครูนำเสนอผลงานให้นักเรียน เห็นแบบอย่างและอธิบายเพิ่มเติมว่า นักเรียนสามารถคิดหาวิธีการนำเสนอ ในรูปแบบอื่นได้ ระยะที่ 2 นักเรียนนำเสนอผลงานของ ตนเองกับเพื่อนที่สนิท 1-2 คน ระยะที่ 3 นักเรียนนำเสนอผลงานของ ตนเองกับครูและเพื่อน 1-2 คน ระยะที่ 4 นักเรียนนำเสนอผลงานของ ตนเองกับครูและเพื่อนในชั้น โดยอาจ เสนอสั้นๆในระยะแรก	การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน
1.4 วินัยในชั้นเรียน	1. ออกข้อขรมหรือนักเรียนที่ทำตามกฎ ระเบียบของชั้นเรียน 2. สนทนาเกี่ยวกับระเบียบของชั้นกับ นักเรียนแล้วสรุปเป็นแผนภูมิ 3. นักเรียนที่ระมัดระวังระเบียบต้องได้ รับการลงโทษตามที่ตกลงกันไว้โดยครู ทบทวนกติกาก่อนการลงโทษทุกครั้ง	-บรรยากาศเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/
การดำเนินการใน โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยสู่การกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
1.5 การใช้ การจัดเก็บรักษาอุปกรณ์ต่างๆ ในชั้นเรียน	1. ครูทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็นเป็นแบบอย่าง 2. ครูทำสัญลักษณ์ชี้แนะตำแหน่งที่เก็บอุปกรณ์ 3. ครูแนะนำการใช้อุปกรณ์ต่างๆแก่นักเรียนก่อนลงมือทำกิจกรรม 4. ครูชมเชยนักเรียนที่รู้จักระวังรักษาอุปกรณ์ต่างๆและจัดเก็บได้เรียบร้อย	-การจัดสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน
2. นักเรียนใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ มากเกินไปจนไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	<u>วิธีที่ 1</u> ปล่อยให้ให้นักเรียนทำงานไปเรื่อย ๆ โดยยังไม่กำหนดเวลา <u>วิธีที่ 2</u> ขั้นที่ 1 ปรึกษานักเรียนเพื่อหาวิธีให้ทำงานได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด ขั้นที่ 2 วางแผนระหว่างงานที่ต้องทำกับเวลาที่มี โดยแบ่งปริมาณงานตามช่วงเวลา ขั้นที่ 3 นักเรียนทำงานตามที่วางแผน โดยมีครูเข้าไปช่วยตรวจสอบว่าในแต่ละช่วงนั้น งานเสร็จตามที่วางแผนไว้หรือไม่ ขั้นที่ 4 นำผลงานของนักเรียนแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบให้เห็นประโยชน์ของการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับการทำงาน ขั้นที่ 5 หุคหุคสะท้อนผลงานกับนักเรียน ชมเชยและสัมภาษณ์นักเรียนที่ทำงานได้เสร็จเรียบร้อยตามกำหนด	-การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริง ในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/
การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยสู่การกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
3. นักเรียนไม่มีประสบการณ์ในการเขียน ที่หลากหลาย เช่น การเขียนเรื่องราว การเขียนจดหมาย การเขียนแสดงความรู้สึก เป็นต้น ทำให้้องต้องได้รับการออกจาก แบบเรียน	ศึกษาความสนใจ ภูมิหลังของ นักเรียน ตลอดจนสภาพการจัด การเรียนการสอนเพื่อนำมาปรับ แผนการจัดกิจกรรม นำตัวอย่างงานเขียนประเภทต่างๆ มานำเสนอให้นักเรียนเห็นตัวอย่าง งานเขียนประเภทต่างๆ อาจจัดเป็น นิทรรศการในมุมการอ่าน ช่องงานให้เป็นหลายๆระดับ และ เริ่มให้นักเรียนได้เขียนในระดับอื่นๆ	-การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -การจัดสภาพ แวดล้อมของชั้นเรียน -การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน
4. นักเรียนมีปัญหาเรื่องการเขียน ไม่แน่ใจ และสับสนระหว่างการใช้ภาษาพูดและ ภาษาเขียน	ครูอนุญาตให้นักเรียนพูดภาษาถิ่น กับครูได้ จัดให้มีบัตรคำที่มีรูปภาพ บัตรคำที่ เขียนด้วยภาษาพูดและภาษาเขียน	-บรรยากาศเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ -การจัดสภาพ แวดล้อมของชั้นเรียน
5. นักเรียนยังไม่กล้าเขียน เนื่องจากยังไม่ มั่นใจ เรื่องคำศัพท์ รูปแบบประโยค และไม่ได้ฝึกเกี่ยวกับการใช้เครื่องหมาย วรรคตอน	ครูพูดให้กำลังใจ กระตุ้นให้ นักเรียนเขียนด้วยตนเองโดยไม่ต้อง กังวลเรื่องการเขียนผิดหรือการถูกครู ตำหนิ จัดให้มีพจนานุกรมภาพเพื่อให้นักเรียน ได้ค้นคำที่ไม่แน่ใจหรือเขียน ไม่ได้ จัดให้มีซองเก็บคำศัพท์ ให้นักเรียน เก็บคำศัพท์ที่ให้ครูหรือเพื่อนเขียนให้ ตลอดจนคำศัพท์ที่พบในการอ่าน เพื่อ ใช้ในการสืบค้นเมื่อต้องการเขียนครั้ง ต่อไป	-บรรยากาศเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ -การจัดสภาพ แวดล้อมของชั้นเรียน -การจัดสภาพ แวดล้อมของชั้นเรียน

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/
การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยสู่การกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
	4. อนุญาตให้นักเรียนลอกจากหนังสือให้ครูหรือเพื่อนเขียนให้ได้ 5. ให้นักเรียนสังเกตการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในหนังสือที่ครูอ่าน ครูอธิบายหน้าที่ของเครื่องหมายวรรคตอนและกระตุ้นให้นักเรียนลองใช้กับงานเขียนของตนเอง 6. สอนรูปแบบประโยคและเครื่องหมายเป็นรายบุคคลตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นรายกรณี 7. ในระยะแรกเขียนคำที่นักเรียนต้องการให้หรือยอมให้นักเรียนลอกจากหนังสือ ระยะต่อมาเมื่อนักเรียนมีประสบการณ์ว่าไม่เคยถูกตำหนิหรือจับวางในกระดาษจึงค่อยๆเริ่มกระตุ้นให้นักเรียนลองเอาเสียงและเขียนเอง	-การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน
6. นักเรียนยังไม่มีความสนใจในการเลือกหนังสืออ่าน ยังคงเลือกหนังสือเฉพาะที่มีลักษณะแปลกๆ เช่น หนังสือสามมิติ(Pop-up) และหนังสือที่ครูเคาะอ่านให้ฟัง	1. จัดให้มีช่วงแนะนำหนังสือใหม่ โดยครูอาจเล่าเรื่องอย่างย่อๆให้นักเรียนฟัง 2. มีป้ายแนะนำหนังสือใหม่ และหมุนเวียนหนังสือในมุมหนังสือเป็นประจำ 3. ให้นักเรียนลองเล่าเกี่ยวกับหนังสือที่เคาะอ่านให้เพื่อนฟัง และเชิญชวนให้นักเรียนคนอื่นลองเลือกไปอ่าน	-การจัดสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน -การจัดสภาพแวดล้อมของชั้นเรียน -การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน -บรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/

การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ธรรมชาติและบริบทของ การเรียนการสอนในชั้นเรียน	นัยต่อการกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
การเลือกวรรณกรรม 1. ในการฟังวรรณกรรมที่ใช้เวลานาน นักเรียนมักแสดงอาการเบื่อและจดจำเรื่องราวไม่ได้ วรรณกรรมที่เป็นบทหรือถรอนักเรียนไม่เข้าใจเท่าที่ควร	1. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวรรณกรรมที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน 2. วรรณกรรมในระยะแรกควรสั้น น่าตื่นต้น มีจินตนาการที่เพื่อฝันเกินจริง 3. วรรณกรรมที่ใช้อ่าน ควรมีการนำมาอ่านซ้ำหลายๆครั้ง แล้วจัดให้มีการกิจกรรมหลังการอ่านที่หลากหลาย 4. วรรณกรรมเรื่องที่ยาวมากควรคัดเป็นตอนสั้นๆ เพื่ออ่านให้นักเรียนฟัง และได้ติดตามหลายๆวัน 5. ใช้วรรณกรรมที่มีการเขียนแพร่หลาย โดยมีผู้เขียนและผู้วาดภาพประกอบทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกันให้นักเรียนได้เปรียบเทียบรูปแบบของวรรณกรรมที่หลากหลาย	-วรรณกรรมและการเลือกวรรณกรรม -วรรณกรรมและการเลือกวรรณกรรม -การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน -การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน -วรรณกรรมและการเลือกวรรณกรรม
2. วรรณกรรมที่ใช้อ่านบางเรื่องไม่ได้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน นักเรียนไม่รู้จักหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับสิ่งของหรือเหตุการณ์บางตอนในวรรณกรรม	1. การคัดเลือกวรรณกรรมควรพิจารณาให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน 2. เรื่องที่นักเรียนไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ครูควรเตรียมประสบการณ์ พื้นฐานที่เกี่วข้องให้กับนักเรียนก่อนการอ่านวรรณกรรมนั้น	-วรรณกรรมและการเลือกวรรณกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 1(ต่อ) ข้อมูลเบื้องต้นจากสภาพการณ์จริงในชั้นเรียนเพื่อปรับเป็นกำหนดการใช้/
การดำเนินการในโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

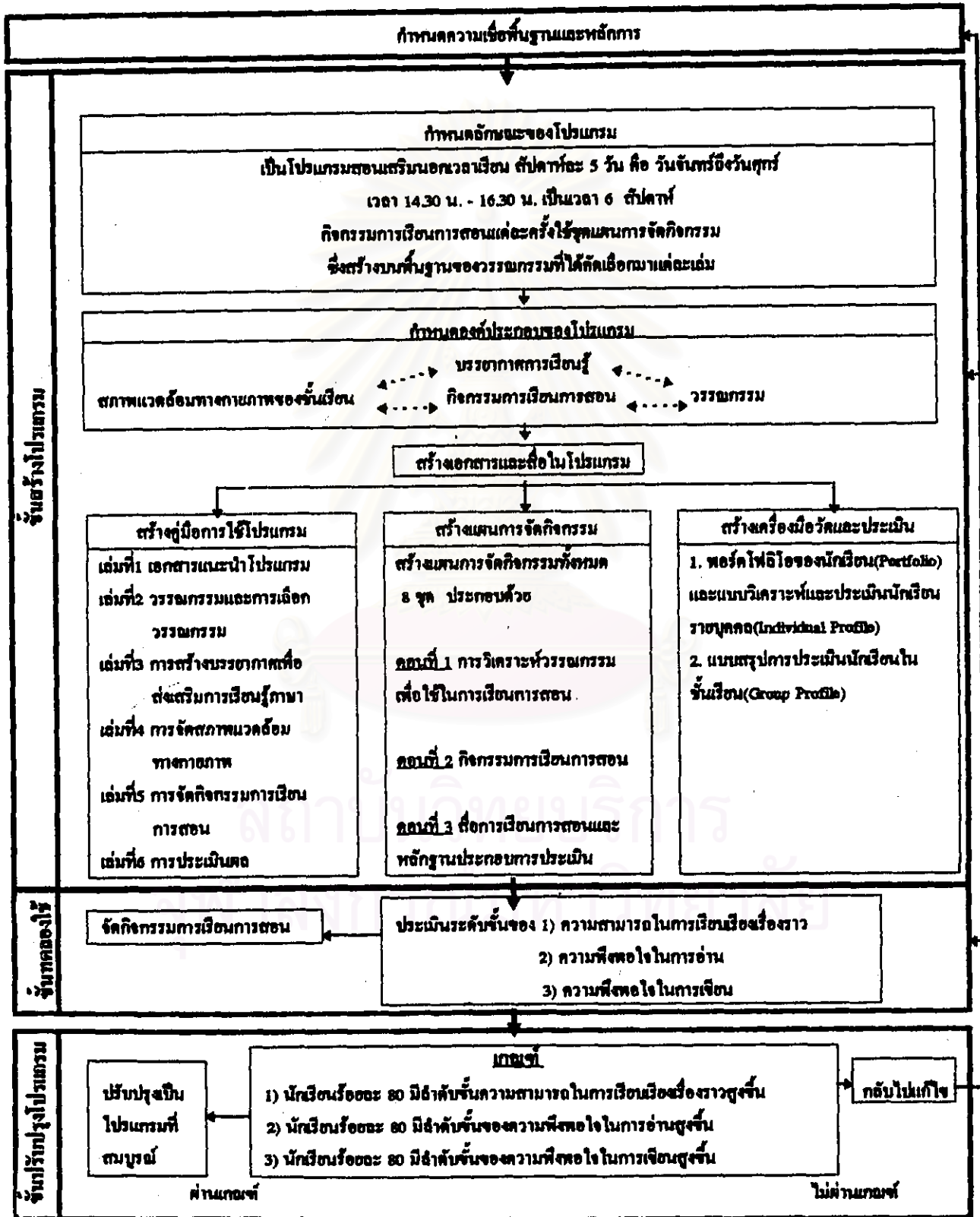
ธรรมชาติและบริบทของการเรียน การสอนในชั้นเรียน	นัยต่อการกำหนดการใช้โปรแกรม (Implication)	องค์ประกอบของ โปรแกรม
ประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูบางคนให้ความสนใจในการเรียน การสอนแต่ไม่ทราบบทบาทของตนเอง บางครั้งนักเรียนชั้นอื่นๆมารบกวนการเรียน การสอน ผู้ปกครองยังไม่ทราบแนวปฏิบัติ ต่างๆในการจัดการเรียนการสอน	1. จัดประชุมคณะครูเพื่ออธิบาย เกี่ยวกับลักษณะการวิจัย โปรแกรม การเรียนการสอน ตลอดจนบทบาทที่ ควรกระทำหรือให้ความช่วยเหลือ 2.ชี้แจงแนวปฏิบัติแก่นักเรียนชั้นอื่นๆ เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนการเรียน การสอน 3. จัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครอง นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม และอาจมี การติดต่อสื่อสารระหว่างกันในรูปแบบของ สมุดสื่อสารกับผู้ปกครอง หรือจดหมาย ข่าวเป็นระยะระหว่างการดำเนินการใช้ โปรแกรม	-การเตรียมการก่อน การใช้โปรแกรมฯ -การเตรียมการก่อน การใช้โปรแกรมฯ -การเตรียมการก่อน การใช้โปรแกรมฯ

ขั้นที่ 2 สร้างโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง โปรแกรมฯ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ตลอดจนข้อมูลเบื้องต้นจาก
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นกรอบความคิดของการพัฒนาโปรแกรมการเรียน
การสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

**แผนภูมิที่ 4 กรอบแนวคิดของการพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้
วรรณกรรม เป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**

2.2 ร่างสาระและรายละเอียดต่างๆในโปรแกรม

2.2.1 สาระที่เกี่ยวกับการศึกษาเอกสารและคำวาท การทดลองสอนนำร่องในชั้นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นแล้วร่างสาระและกำหนดรายละเอียดในโปรแกรมฯ ประกอบด้วย ความเชื่อพื้นฐาน หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะของโปรแกรม และแนวการประเมิน

2.2.2 กำหนดหลักการจัดกิจกรรม ลักษณะของกิจกรรม โครงสร้างการจัดกิจกรรม และรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 2 หลักการการจัดกิจกรรมและลักษณะกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรมการเรียนการสอน โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักการจัดกิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม
1. การได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านวรรณกรรมอย่างสม่ำเสมอเป็นพื้นฐานสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน ประสบการณ์ที่สำคัญได้แก่ 1.1 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหนังสือและองค์ประกอบของหนังสือ 1.2 โครงสร้างของภาษาในหนังสือ: ศัพท์ ไวยากรณ์ หลักภาษา 1.3 สุนทรียภาพจากการฟังผู้อื่นอ่านหนังสือและการอ่านหนังสือด้วยตนเอง	กิจกรรมที่ทำเป็นประจำทุกครั้งที่ 1. กิจกรรมการอ่านวรรณกรรม ได้แก่ • กิจกรรมฟังครูอ่าน(Read aloud) • กิจกรรมการอ่านร่วมกัน (Shared reading) • กิจกรรมการอ่านตามกัน (Echo reading) • กิจกรรมการอ่านพร้อมกัน (Choral reading) 2. กิจกรรมอ่านอิสระ (Independent reading)
2. เรื่องราวจากวรรณกรรมที่มีคุณภาพจะเป็นแบบอย่างให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่านและเขียน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(Child Centered)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกปฏิบัติเพื่อให้มีพัฒนาการทางภาษาครบคลุมทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน ได้แก่ กิจกรรมการใช้ทักษะทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม

จากหลักการจัดกิจกรรมและแนวการเลือกกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น
ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบในการกำหนดโครงสร้างการจัดกิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 8 โครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

[ปรับจาก นิโคลและโรเบิร์ตส (Nicoll and Roberts, 1993)]

กิจกรรมการอ่านและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม (1 ชั่วโมง 45 นาที)			กิจกรรมอ่านอิสระ (15 นาที)	
วันที่ 1	กิจกรรมระดมการ พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง กับวรรณกรรม	กิจกรรมการฟังครู อ่านวรรณกรรม (Read Aloud)	กิจกรรมสนทนา/ อภิปรายเกี่ยวกับ วรรณกรรม	
วันที่ 2	กิจกรรมการอ่าน ร่วมกัน ครั้งที่ 1 (Shared reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม		- อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
		วางแผน และทำงาน	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน	
วันที่ 3	กิจกรรมการอ่าน ร่วมกัน ครั้งที่ 2 (Shared reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม		- อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
		วางแผน และทำงาน	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน	
วันที่ 4	กิจกรรมการอ่าน ตามกัน (Echo reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม		- อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
		วางแผน และทำงาน	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน	
วันที่ 5	กิจกรรมการอ่าน พร้อมกัน (Choral reading)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม		- อ่านหนังสืออิสระ - บันทึกการอ่าน - ชิมหนังสือ
		วางแผน และทำงาน	- นำเสนอผลงาน - สะท้อนเกี่ยวกับผลงาน	

กิจกรรมต่างๆในโครงสร้างการจัดกิจกรรมในตารางที่ 3 ดังกล่าว
ข้างต้น มีรายละเอียดและจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมดังนี้

1) **กิจกรรมระดมการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม**

หมายถึง กิจกรรมการสนทนาหรือพูดคุยระหว่างครูกับนักเรียน
เกี่ยวกับเรื่องราว ตัวละคร เหตุการณ์หรืออื่นที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ครูจะอ่านให้ฟัง ซึ่งครู
คาดคะเนว่านักเรียนอาจมีข้อสงสัยหรือยังไม่เข้าใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับเรื่องราวที่ครูเตรียมจะอ่านให้ฟัง เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น และลดข้อสงสัยจากเรื่องอันเป็นอุปสรรคที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถเข้าใจเรื่องโดยรวมได้

2) **กิจกรรมการสนทนาอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรม**

หมายถึง กิจกรรมการสนทนาอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวในวรรณกรรม หลังจากจากที่ได้อ่านหรือฟังวรรณกรรมแล้ว โดยเลือกประเด็นที่นักเรียนสนใจหรือยังมีข้อสงสัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนเรื่องราวในวรรณกรรมที่ได้ฟังแล้ว ให้เข้าใจประเด็นต่างๆ ในเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้น และมีกิจกรรมพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรมจากคำถามในระดับต่างๆ

3) **กิจกรรมการอ่านวรรณกรรม(Reading Activities)**

ได้แก่ กิจกรรมการอ่านวรรณกรรมแบบต่างๆ โดยมีรูปแบบและจุดประสงค์ในการอ่านที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.1) **กิจกรรมการฟังครูอ่านวรรณกรรม(Read Aloud)**

หมายถึง กิจกรรมหลักของโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยครูเป็นผู้อ่านวรรณกรรมให้นักเรียนฟัง

วัตถุประสงค์ (1) เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหนังสือและตัวหนังสือ (2) ให้นักเรียนได้เกิดความเพลิดเพลินจากอรรถรสของวรรณกรรม (3) ให้นักเรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านของครู

3.2) **กิจกรรมการอ่านร่วมกัน(Shared Reading)**

หมายถึง กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสอ่านหนังสือที่ครูเคยอ่านให้ฟังแล้วในรูปแบบการอ่านร่วมกัน โดยใช้ประโยชน์จากหนังสือที่มีลักษณะสามารถคาดเดาเรื่อง(predictable) และเรื่องที่มีลักษณะซ้ำทวน(repetition)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนที่ซึ่งอ่านไม่คล่องได้อ่านร่วมกันได้เห็นทิศทางในการอ่านลักษณะของเรื่องราว และจดจำคำศัพท์บางคำในบริบทที่มีความหมายได้

3.3) **กิจกรรมการอ่านตามกัน(Echo Reading)**

หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนอ่านตามครูเป็นประโยค ทีละประโยค

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนเรื่องราว ได้ลองฝึกการอ่าน และมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องราว

3.4) กิจกรรมการอ่านพร้อมกัน(Choral Reading)

หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนและครูอ่าน
ออกเสียงในเรื่องราวจากวรรณกรรมพร้อมๆกัน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนได้ทบทวนเรื่องราว
เกิดความซาบซึ้งในอารมณ์ของวรรณกรรม ได้เรียนรู้ทักษะการอ่านออกเสียง จังหวะและการใช้
ถ้อยคำ

3.5) กิจกรรมการอ่านอิสระ(Independent Reading)

หมายถึง กิจกรรมการอ่านเป็นรายบุคคล โดยให้นักเรียนมี
โอกาสเลือกหนังสือที่สนใจมาอ่านตามความพอใจ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนได้มีประสบการณ์ที่
กว้างขวางขึ้นจากการอ่านที่หลากหลาย พัฒนาลักษณะนิสัยในการอ่านและปลูกฝังการรักการอ่าน
ในระยะยาว

4) กิจกรรมการบันทึกการอ่านและการยืมหนังสือ

หมายถึง กิจกรรมการบันทึกเรื่องราวจากหนังสือที่นักเรียนได้
อ่านลงในแบบบันทึกและการยืมหนังสือไปอ่านในเวลาว่างที่บ้าน

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสะท้อน(Interpret)เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
เสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีในการอ่าน และปลูกฝังการรักการอ่านในระยะยาว

5) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม

หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นโดยใช้องค์ประกอบต่างๆจาก
เรื่องราวในวรรณกรรมมาเป็นแกนในการจัดกิจกรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน
และเขียนในรูปแบบต่างๆทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในวรรณกรรม

แนวการเลือกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม คือ

1. มีความสัมพันธ์และสมดุลระหว่างทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน
2. มีความสอดคล้องกับประเภทของวรรณกรรมและลักษณะของเนื้อหา
3. ปรับตามความเห็นและความสนใจของนักเรียน
4. มีความเหมาะสมกับระยะเวลาในการทำกิจกรรม

2.2.3 ส่งร่างสาระและรายละเอียดต่างๆในโปรแกรมฯให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความสอดคล้องและความถูกต้อง

2.2.4 นำผลการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขสาระและรายละเอียดต่างๆในโปรแกรมฯ และนำเสนอเป็นโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.3 การคัดเลือกวรรณกรรม

2.3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและคำราที่เกี่วข้องเพื่อกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกวรรณกรรมที่มีความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาตามแนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยยึดหลักในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) วรรณกรรมควรมีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือและองค์ประกอบของหนังสือ ได้แก่

- 1.1) วรรณกรรมที่แสดงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้แปล ชื่อผู้วาดภาพประกอบ ที่ชัดเจน
- 1.2) วรรณกรรมที่มีการแสดงภาพผู้แต่ง ผู้วาดภาพประกอบและประวัติโดยย่อ
- 1.3) วรรณกรรมเรื่องเดียวกันที่มีผู้แต่งหลายคน ทำให้มีรูปแบบการนำเสนอเรื่อง(Style)ที่แตกต่างกัน
- 1.4) วรรณกรรมที่มีองค์ประกอบของหนังสือที่ชัดเจน ได้แก่ หน้าปก รองปก ตันหนังสือ ปกหลัง เป็นต้น

2) วรรณกรรมที่มีการนำเสนอเนื้อหาเอื้อต่อการตระหนักถึงโครงสร้างของเรื่องและโครงสร้างของประโยค ซึ่งมีสาระสำคัญ ได้แก่

- 2.1) วรรณกรรมที่ส่งเสริมการคาดคะเนเรื่องราว(Predictable)
 - (1) การมีเหตุการณ์ช่วยชี้นำคำศัพท์(context clue)
 - (2) การมีภาพที่สัมพันธ์กับเรื่องและชี้นำเรื่อง(picture clue)
- 2.2) วรรณกรรมมีการใช้คำเป็นตัวชี้นำเรื่อง(clue) ได้แก่การใช้ที่ซ้ำๆกัน(configural clue)
- 2.3) วรรณกรรมที่มีเหตุการณ์ซ้ำๆ(cumulative) หรือการดำเนินเรื่องที่ตรงไปตรงมา เรียงง่าย(linear)

3) วรรณกรรมที่เอื้อต่อการเกิดสุนทรียภาพและอรรถรสของภาษา ได้แก่ วรรณกรรมที่ไม่มีลักษณะการสอนโดยตรง วรรณกรรมที่มีภาพประกอบที่สวยงาม เช่น ภาพสีน้ำ ภาพสีน้ำมัน ภาพสีไม้ และภาพที่ใช้เทคนิคต่างๆ

4) วรรณกรรมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การมีรูปเล่ม ภาพและตัวอักษรขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน มีความสวยงาม

5) วรรณกรรมควรมีความหลากหลายทั้งประเภทและรูปแบบของ วรรณกรรมเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ที่กว้างขวางจากการได้อ่านวรรณกรรม

จากเกณฑ์ในการคัดเลือกวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเกณฑ์ ในการคัดเลือกวรรณกรรมเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโปรแกรม

2.3.2 คัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ใช้เป็นฐานในการสร้างแผนการจัด กิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

1) นอกจากเกณฑ์ในข้อ 2.3.1 แล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน วรรณกรรม ใช้ในการคัดเลือกวรรณกรรมเพื่อนำมาเป็นฐานในการสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างแผนการจัดกิจกรรม

ธรรมชาติและพัฒนาการของนักเรียนที่เป็นประชากรเป้าหมาย	ลักษณะของวรรณกรรมที่เหมาะสม
1. นักเรียนยังมีระบบความคิดที่ยังไม่ซับซ้อนนัก 2. นักเรียนมีประสบการณ์ในการอ่านวรรณกรรมน้อย การคาดคะเนเรื่องราวจึงยังไม่ชำนาญ 3. นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการอ่านหนังสือหรือวรรณกรรม 4. นักเรียนชอบเรื่องเพื่อฝัน เกินจริง 5. นักเรียนมีวัยและความสนใจเช่นเดียวกับเด็กวัย 5-6 ปีทั่วไป	1. โครงเรื่องง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่อง 2. ลักษณะของเรื่องง่ายแก่การคาดคะเนเรื่องราว 3. ตัวอักษรชัดเจน ขนาดใหญ่ จำนวนข้อความแต่ละหน้าไม่มากนัก 4. เนื้อหากระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ 5. เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน

ตารางที่ 4 (ต่อ) เกณฑ์การประเมินวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างแผนการจัดกิจกรรม

ธรรมชาติและพัฒนาการของนักเรียนที่เป็นประชากรเป้าหมาย	ลักษณะของวรรณกรรมที่เหมาะสม
6. นักเรียนยังอ่านหนังสือไม่คล่องจึงต้องมีภาพช่วยในการอ่านเรื่องราวด้วย 7. การเรียนรู้ที่ดีคือเป็นธรรมชาติและไม่เป็นทางการ 8. นักเรียนมีแนวโน้มที่จะเข้าใจวรรณกรรมได้ถ้าเคยมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับวรรณกรรมนั้นมาบ้างแล้ว 9. นักเรียนเป็นวัยที่เลียนแบบและจดจำ นำไปปฏิบัติตามได้ง่าย	6. ภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เป็นสิ่งชี้แนะเรื่องราว(cue)ได้ 7. ไม่มีลักษณะการสอนโดยตรงแต่แฝงการส่งเสริมการเรียนรู้โดยเด็กไม่รู้ตัว 8. เนื้อเรื่องสอดคล้องกับประสบการณ์พื้นฐานและบริบททางวัฒนธรรมของนักเรียน 9. เนื้อหาสาระไม่เป็นโทษแก่นักเรียน

จากนั้นนำเกณฑ์ดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบประเมินวรรณกรรมเพื่อใช้เป็นฐานในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ในการประเมินวรรณกรรม

2) คัดเลือกวรรณกรรมประเภทต่างๆ นำไปจัดแสดงให้นักเรียนได้เห็นหนังสือจริง เล่าเรื่องย่อๆให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่างประชากรฟัง แล้วให้นักเรียนคัดเลือกรายชื่อวรรณกรรมที่สนใจ

3) นำแบบสอบถามพร้อมทั้งวรรณกรรมสำหรับเด็กที่นักเรียนสนใจไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินเพื่อคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็กเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตั้งเกณฑ์การประเมินเป็น 3 ระดับ ตามมาตรวัดแบบ Likert ดังนี้

- 3 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 2 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อย

4) นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่ามัธยเทศกณิกและแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ไว้ ดังนี้

2.50 - 3.00 หมายถึง เหมาะสมมาก

1.50 - 2.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

บรรณกรรมที่ประเมินอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากและเหมาะสมปานกลางถือว่าเป็นบรรณกรรมที่เหมาะสมในการนำไปเป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรณกรรมที่ประเมินอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมน้อยจะไม่นำไปใช้ในโปรแกรม ผลการประเมินบรรณกรรมจากผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินบรรณกรรมเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายชื่อวรรณกรรม	คะแนน		แปลความหมาย
	\bar{X}	S.D.	
1. พระจันทร์ร้ออใหม่	3.00	0.00	เหมาะสมมาก
2. กระต่ายกับเต่า	3.00	0.00	เหมาะสมมาก
3. ความลับในกระสอบ	2.97	0.07	เหมาะสมมาก
4. ฟ้าจำลองร้อง	2.97	0.07	เหมาะสมมาก
5. อนุบาลช้างเข้	2.97	0.07	เหมาะสมมาก
6. กระดูกกระดูกกระดูกกระดูก	2.88	0.21	เหมาะสมมาก
7. แพะสามตัว	2.85	0.27	เหมาะสมมาก
8. กระต่ายแต่งงาน	2.69	0.20	เหมาะสมมาก
9. ลูกโป่งสวรรค์	2.69	0.45	เหมาะสมมาก
10. ทานตะวันกับงูทอง	2.53	0.47	เหมาะสมมาก
11. ฟ้ากว้างเท่าปากบ่อ	2.35	0.45	เหมาะสมปานกลาง
12. ดอกบัวไม่ยอมบาน	2.31	0.48	เหมาะสมปานกลาง
13. เมล็ดข้าวสีทอง	2.29	0.90	เหมาะสมปานกลาง

จากตารางที่ 5 แสดงว่าผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบรรณกรรมทุกเล่มอยู่ในระดับเหมาะสมมากและเหมาะสมปานกลางซึ่งสามารถใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนได้ ผู้วิจัยจึงเลือกวรรณกรรมที่ได้รับการประเมินให้ได้คะแนนสูงใน 8 อันดับแรกเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรม ได้แก่ วรรณกรรมเรื่องพระจันทร์อร่อยโหม, กระจ่ายกับเต่า, ความลับในกระสอบ, ฟ้าจำลองร้อง, อนุบาลช้างเผือก, กระจุกกระจิกกระจ้อกระจัก, แพะสามตัว และ กระจ่ายแต่งงาน

2.4 สร้างเอกสารและสื่อของโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย

2.4.1 คู่มือการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 เล่ม

2.4.2 แผนการจัดกิจกรรมจำนวน 8 ชุด

2.4.3 เครื่องมือประเมินผล

รายละเอียดในการสร้างเอกสารและสื่อของโปรแกรม มีดังนี้

2.4.1 คู่มือการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เอกสารคู่มือการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จัดทำเป็น 6 เล่ม ได้แก่

- 1) เอกสารแนะนำโปรแกรม
- 2) วรรณกรรมและการเลือกวรรณกรรม
- 3) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา
- 4) การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา
- 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6) การประเมินผล

เอกสารคู่มือการใช้โปรแกรมฯ แต่ละเล่มมีลักษณะ ดังนี้

ก) เป็นเอกสารเล่มบาง มีเนื้อหาที่จบสมบูรณ์ในเล่ม

ข) นำประเด็นปัญหาการเรียนการสอนที่มักพบจากการสังเกตการเรียน

การสอนภาษาไทย มาเรียบเรียงในลักษณะเป็นเรื่องราว (Scenario) เพื่อนำเข้าสู่การแก้ปัญหาโดยการดำเนินการตามเนื้อหาในเล่ม

ก) ยกตัวอย่างสถานการณ์ที่พบขณะดำเนินการทดลองการใช้โปรแกรมฯ และนำผลงานเขียนของนักเรียนและรูปภาพขณะดำเนินการทดลองการใช้โปรแกรมฯ มาใช้ประกอบในเอกสารคู่มือการใช้โปรแกรมฯ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ขั้นตอนในการสร้างมีดังนี้

(1) ศึกษาเอกสาร คำรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของโปรแกรมซึ่งพบว่าประกอบด้วย วรรณกรรม การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล

(2) จัดระบบข้อมูลที่ได้ รวบรวมและเขียนเป็นเอกสารคู่มือการใช้โปรแกรมฯ

(3) นำเอกสารคู่มือโปรแกรมทั้ง 6 เล่ม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขในเรื่องโครงสร้างของเนื้อหา การนำเสนอ ตลอดจนภาษาที่ใช้

(4) นำข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไขเอกสารให้สมบูรณ์

2.3.2 แผนการจัดกิจกรรม

เป็นแผนการจัดกิจกรรมที่จัดทำเป็นชุดกิจกรรม สร้างขึ้นบนพื้นฐานเนื้อหาและองค์ประกอบ(Literary Element)จากวรรณกรรม นักเรียนสามารถทดลองร่วมกันเพื่อเลือกเรียนชุดกิจกรรมของวรรณกรรมเรื่องใดก่อน-หลังได้ตามความสนใจ แผนการจัดกิจกรรมแต่ละชุดใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนเป็นเวลา 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละประมาณ 2 ชั่วโมง แผนการจัดกิจกรรมแต่ละเล่มประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ (ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมในภาคผนวก ค)

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

การวิเคราะห์วรรณกรรมมีเหตุผลเพื่อนำองค์ประกอบต่างๆ ของวรรณกรรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่ององค์ประกอบต่างๆของวรรณกรรม ได้แก่

1) ชื่อวรรณกรรม

2) องค์ประกอบของเรื่อง(Literary Elements) ได้แก่

แกนของเรื่อง(Theme), โครงเรื่อง(Plot), ตัวละคร(Character), ฉาก(Setting), รูปแบบ(Style), มุมมอง(Point of View) และรูปลักษณ์(Format)

3) คำศัพท์และไวยากรณ์

4) ความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 กิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจยืดหยุ่น เพิ่มหรือลดกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงโครงสร้างที่กำหนดไว้ในตารางที่ 3 หน้า 72

ตอนที่ 3 สื่อการเรียนการสอนและหลักฐานประกอบการประเมิน ได้แก่ รายการสื่อการเรียนการสอน และแบบบันทึกที่เป็นหลักฐานประกอบการประเมินซึ่งได้รวบรวมไว้ในภาคผนวกของแผนการจัดกิจกรรมแต่ละเล่ม

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนดังนี้

(1) ศึกษาหลักการ แนวคิด จากงานวิจัย เอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ(Whole Language) และ การเรียนการสอนภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน(Literature-based Approach)

(2) เขียนแผนการจัดกิจกรรม ตามโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยแผนการจัดกิจกรรมแต่ละชุดสร้างบนพื้นฐานของวรรณกรรมที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์โดยผู้วิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ

(3) นำแผนการจัดกิจกรรมจำนวน 3 ชุด ไปทดลองนำร่องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวหนองกุดหลด อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 8 คนซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ - 3 มีนาคม 2540

(4) นำผลการทดลองนำร่องมาปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

(7) นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขเป็นแผนการจัดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในชั้นทดลองใช้โปรแกรมต่อไป

2.3.8 เครื่องมือประเมินผลของโปรแกรม

เครื่องมือประเมินผลของโปรแกรม ได้แก่

1) พอร์ตโฟลิโอของนักเรียน(Portfolio)เพื่อรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ประกอบด้วย

1.1) ระบบการจัดเก็บประกอบด้วย สารบัญ แนวแบบบันทึก

ตัวอย่างหลักฐาน

1.2) แบบบันทึกต่างๆ ได้แก่

- การเรียบเรียงเรื่องราว
- (1) แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถใน
 - (2) แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน
 - (3) แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน
 - (4) สมุดสื่อสารกับผู้ปกครอง(Contact book)
 - (5) สมุดบันทึกการอ่าน(Book report)

2) แบบสรุปผลการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนรายบุคคล(individual profile) เป็นแบบสรุปข้อมูลระดับขั้นของความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียนของนักเรียน จากแบบบันทึกระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว แบบบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน และ แบบบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน

3) แบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษานักเรียนในชั้นเรียน(group profile)เป็นแบบสรุปข้อมูลเพื่อแสดงภาพรวมของนักเรียนทั้งชั้นประกอบด้วยระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการวัดสัมฤทธิ์ผลของโปรแกรม

เครื่องมือประเมินของโปรแกรม มีขั้นตอนดำเนินการสร้าง ดังนี้

- (1) ศึกษาหลักการ วิธีการและตัวอย่างการประเมินในชั้นเรียน (Classroom Assessment) โดยใช้พอร์คโฟลิโอของนักเรียน(Portfolio) , แบบวิเคราะห์และประเมินนักเรียนรายบุคคล(Individual Profile) และแบบสรุปการประเมินนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) จากเอกสาร คำรา วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- (2) ศึกษาตัวอย่างรูปแบบและการใช้พอร์คโฟลิโอของนักเรียน (Portfolio)ในโรงเรียนที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบัน
- (3) ดำเนินการออกแบบระบบการจัดเก็บหลักฐานงานในพอร์คโฟลิโอ (Portfolio)โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เลือกเครื่องมือ และเกณฑ์ในการประเมิน ดังในตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ระบบการจัดเก็บหลักฐานงานในพอร์ตโฟลิโอ(Portfolio)

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	วัตถุประสงค์ของ Portfolio	งานที่มอบหมาย	หลักฐานงาน
1. มีความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวเพิ่มขึ้น	1. เพื่อเป็นหลักฐานแสดงระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว	การเขียนอิสระ	ตัวอย่างงานเขียนของนักเรียน
2. มีการพัฒนาระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน	2. เพื่อเป็นหลักฐานแสดงระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน	การอ่านในกิจกรรมการอ่านอิสระ	1) บันทึกพฤติกรรมการอ่าน
3. มีการพัฒนาระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน	3. เพื่อเป็นหลักฐานแสดงระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน	การเขียนอิสระ.	1) ตัวอย่างงานเขียน 2) บันทึกพฤติกรรมการเขียน

(4) ดำเนินการสร้างระบบเก็บรวบรวมข้อมูลในพอร์ตโฟลิโอ (Portfolio) แบบบันทึกต่างๆในพอร์ตโฟลิโอของนักเรียน(Portfolio) แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล(Individual Profile) และแบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน(Group Profile)จากระบบการจัดเก็บหลักฐานที่ได้ออกแบบไว้

(5) นำแบบบันทึกและวิเคราะห์ระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว แบบบันทึกและวิเคราะห์ระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่านและแบบบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน ไปหาค่าความเที่ยง(Inter-rater reliability)

(6) นำพอร์ตโฟลิโอของนักเรียน(Portfolio) แบบบันทึกและวิเคราะห์ระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล(Individual Profile) และแบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน(Group Profile) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโครงสร้างของระบบพอร์ตโฟลิโอ(Portfolio) ในเรื่องความเหมาะสมในการใช้และโครงสร้าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

(7) นำพอร์ตโฟลิโอของนักเรียน(Portfolio) แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนรายบุคคล(Individual Profile) และแบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน(Group Profile) ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้(try out) และปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองจานกิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โดยเป็นโรงเรียนที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล
- 2) นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางลงไป
- 3) นักเรียนของโรงเรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นกิ่งอำเภอหนองฮีพูดภาษาถิ่นอีสานเป็นภาษาที่หนึ่ง และภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สอง
- 4) นักเรียนผ่านการเตรียมความพร้อมในระดับชั้นอนุบาล

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดลองใช้โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย

- 2.1 แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว
- 2.2 แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน
- 2.3 แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน
- 2.4 แบบสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล

(Individual Profile)

2.5 แบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียน
ในชั้นเรียน(Group Profile)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดในการดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 สร้างแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ใช้วิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว จากผลงานเขียนของนักเรียนในช่วงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2) วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ออกเป็น ชั้นย่อย 8 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 วาดเฉพาะรูปหรือเล่าเรื่องที่จัดเรียงกับภาพ

ชั้นที่ 2 วาดรูปตามที่ต้องการและพูดเล่าประกอบได้

ชั้นที่ 3 วาดรูปและเขียนเป็นคำๆประกอบภาพ

ชั้นที่ 4 วาดรูปและเขียนข้อความ 1 ประโยคประกอบภาพ

ชั้นที่ 5 วาดรูปและเขียนข้อความ 2-4 ประโยค ประกอบภาพ

ชั้นที่ 6 แต่งเรื่อง เขียนเล่าเป็นเรื่องแต่ความยังไม่สัมพันธ์กัน

ชั้นที่ 7 เขียนเรื่องที่มีความต่อเนื่อง แต่จบอย่างห้วนๆ เรื่องไม่สมบูรณ์

ชั้นที่ 8 เขียนเรื่องที่มีความต่อเนื่องและมีความสมบูรณ์ในเรื่อง

3) ปาระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวที่ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ในข้อที่ 2) มาสร้างเป็นแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ประกอบด้วย

3.1) คำชี้แจง

3.2) ข้อปฏิบัติในการวิเคราะห์และบันทึกข้อมูล

3.3) คำอธิบายเกณฑ์และตัวอย่างในการวิเคราะห์

3.4) แบบบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว

4) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวหนองกุดหลด อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 คน

5) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว และผลการทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรค่าความเชื่อมั่น (inter-rater reliability) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.72

6) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา

7) นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบวิเคราะห์และบันทึก
ระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว

8) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกที่ระดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว
มาหาค่าความเชื่อมั่น(Inter-rater reliability)ซ้ำได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.0 ก่อนนำไปใช้

2.2 สร้างแบบวิเคราะห์และบันทึกที่ระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน ใช้วิเคราะห์
และบันทึกที่ระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน จากพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในช่วงกิจกรรม
การอ่านอิสระ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน
2) วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน ออกเป็น
ขั้นย่อย 7 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ไม่สนใจการอ่าน เมื่อบอกให้อ่านจะปฏิเสธไม่ยอมอ่าน

ขั้นที่ 2 ไม่อ่านเอง แต่ฟังผู้อื่นอ่าน

ขั้นที่ 3 อ่านเฉพาะเมื่อครูสั่ง เลิกอ่านเมื่อมีโอกาส

ขั้นที่ 4 หิบบอ่านเองนานๆครั้ง หรือเมื่อเพื่อนอ่านก็จะทำตาม

ขั้นที่ 5 หิบบอ่านเองเมื่อมีเวลาว่าง แต่เปิดดูภาพผ่านๆ

ขั้นที่ 6 หิบบอ่านเองเมื่อมีเวลาว่าง หุคอ่านบางตอนบางหน้า

ขั้นที่ 7 หิบบอ่านเองเมื่อมีเวลาว่าง เปิดอ่านแต่หน้าจบ

3) นำระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านที่ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ใน
ข้อที่ 2) มาสร้างเป็นแบบวิเคราะห์และบันทึกที่ระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน ประกอบด้วย

3.1) คำชี้แจง

3.2) ข้อปฏิบัติในการวิเคราะห์และบันทึกข้อมูล

3.3) คำอธิบายเกณฑ์และตัวอย่างในการวิเคราะห์

3.4) แบบบันทึกที่ระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน

4) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกที่ระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน ไปทดลอง
ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวหนองกุดหลด อำเภอพนมไพร
จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 คน

5) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่านและผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรค่าความเชื่อมั่น (Inter-rater reliability) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.88

6) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่านไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา

7) นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน

8) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวมาหาค่าความเชื่อมั่น (Inter-rater reliability) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.0 ก่อนนำไปใช้

2.3 สร้างแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน ใช้วิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน จากพฤติกรรมกรรมการเขียนประกอบการวิเคราะห์งานเขียนของนักเรียนในช่วงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน
2) วิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน ออกเป็นขั้นย่อย 7 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ไม่สนใจการเขียน เมื่อบอกให้เขียนจะปฏิเสธไม่ยอมทำ

ขั้นที่ 2 ไม่ยอมเขียนด้วยตนเอง แต่ขอให้ครูหรือเพื่อนเขียนข้อความที่ต้องการให้

ขั้นที่ 3 ถลอกคำหรือข้อความตามตัวอย่างในหนังสือหรือที่คนอื่นเขียนให้ดู
คำที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 เขียนเป็นคำๆ หรือ 1 ประโยคเมื่อครูมอบหมาย

ขั้นที่ 5 เขียน 2-3 ประโยค เมื่อครูมอบหมาย

ขั้นที่ 6 แต่งหรือเขียนเป็นเรื่องราวเมื่อครูมอบหมาย

ขั้นที่ 7 ถลอกเรื่องราว แต่งหรือเขียนเป็นเรื่องราวในเวลาว่างด้วยตนเอง

3) นำระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่านที่ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ในข้อที่ 2) มาสร้างเป็นแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน ประกอบด้วย

3.1) คำชี้แจง

3.2) ข้อปฏิบัติในการวิเคราะห์และบันทึกข้อมูล

3.3) คำอธิบายเกณฑ์และตัวอย่างในการวิเคราะห์

3.4) แบบบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน

4) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวหนองกุดหลด อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 คน

5) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนและผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สูตรค่าความเชื่อมั่น (Inter-rater reliability) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.82

6) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความตรงเชิง โครงสร้างและเนื้อหา

7) นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน

8) นำแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวมาหาค่าความเชื่อมั่น (Inter-rater reliability) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.0 ก่อนนำไปใช้ต่อไป

2.4 สร้างแบบสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile) ใช้บันทึกสรุประดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน ของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละสัปดาห์ เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักการและวิธีการสร้าง แบบสรุปพัฒนาการเป็นรายรายบุคคล (Individual Profile) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile) ประกอบด้วย

2.1) คำชี้แจง

2.2) วิธีการและตัวอย่างการบันทึก

2.3) แบบสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษานักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile) ใช้สรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน

3) นำแบบสรุประดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา

7) นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสรุประดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile) ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้

2.5 สร้างแบบสรุปรประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) ใช้บันทึกสรุประดับชั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน ของนักเรียนแต่ละคนในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกลุ่มนักเรียน และใช้ในการส่งเสริมหรือช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการที่คล้ายกัน มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสรุปรประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสรุปรประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) ประกอบด้วย

2.1) คำชี้แจง

2.2) วิธีการและตัวอย่างการบันทึก

2.3) แบบสรุปรประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) ในระดับชั้นความสามารถทางภาษาด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน

3) นำแบบสรุปรประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา

7) นำผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสรุปรประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้

8. วิธีดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็น 2 ระยะ ดังนี้

8.1 ระเบียบการก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ

ผู้วิจัยเริ่มไปโรงเรียนก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ในระยะเวลาดังกล่าวได้ดำเนินการดังนี้

- 1) เข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับคณะครูในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้แนะนำตนเอง และอธิบายขั้นตอนการทดลองใช้โปรแกรมฯ แก่คณะครูเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน
- 2) จัดเตรียมสถานที่ โดยทางโรงเรียนอนุญาตให้ปรับปรุงห้องพยาบาลของโรงเรียนให้เป็นชั้นเรียนสำหรับทดลองใช้โปรแกรมฯ สภาพห้องเป็นห้องขนาด 6 X 7 เมตร เดิมเป็นชั้นเรียนอนุบาล มีชั้นหนังสือ โต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งทำงานเป็นกลุ่ม
- 3) ประสานงานกับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขออนุญาตเข้าไปในชั้นเรียนเพื่อทำความคุ้นเคยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นตัวอย่างกลุ่มประชากร ในช่วงเวลา 15.00-16.00 น. ของวันจันทร์ถึงวันศุกร์
- 4) ประชุมผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทดลองใช้โปรแกรมฯ และขออนุญาตให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาเข้าร่วมโปรแกรมฯ เนื่องจากระยะเวลาทดลองใช้โปรแกรมฯ เป็นช่วงปิดภาคเรียน

8.2 ระบะทดลองใช้โปรแกรมฯ

1) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ นอกเวลาเรียนปกติคือ เวลา 14.30 - 16.30 น. โดยใช้แผนการจัดกิจกรรม ทั้งสิ้น 6 ชุด ชุดละ 1 สัปดาห์ เรียงตามลำดับ ได้แก่ อนุบาลช้างเบ็ม, ฟ้าจำลองร้อง, พระจันทร์อร่อยไหม, กระดาษกับเต่า, กระดาษแต่งงาน และ กระดุกกระดิกกระต๊อกระต๊าก(รายละเอียดของวรรณกรรมแต่ละเรื่องอยู่ในภาคผนวก.๑)

2) การจัดกิจกรรมมีโครงสร้างการจัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ ตามโครงสร้างการจัดกิจกรรมในตารางที่ 3 หน้า 72

3) เก็บข้อมูลและวิเคราะห์ระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน โดยใช้แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน แบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน และการบันทึกภาพวิถีทัศน์ทุกครั้งที่ย้อน ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่านและระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน ตลอดระยะเวลาทดลองใช้โปรแกรม ตั้งแต่เริ่มทดลองใช้โปรแกรมจนกระทั่งสิ้นสุดการใช้โปรแกรมฯ ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว โดยเก็บข้อมูลจากผลงานเขียนของนักเรียนในช่วงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม ดังนี้

- 1) บันทึกข้อมูลเพิ่มเติมลงในผลงานเขียนของนักเรียนแต่ละคน ได้แก่ ข้อสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่เขียน หรือ ผลงานการเขียนสะกศคำตามหลักเกณฑ์ของนักเรียน ผู้วิจัยขอให้นักเรียนอ่านให้ฟังแล้วบันทึกคำที่ถูกต้องกำกับไว้
- 2) วิเคราะห์ผลงานเขียนทุกชิ้นของนักเรียนแต่ละคนตามเกณฑ์การประเมิน แล้วเลือกชิ้นงานที่มีความดีของระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวสูงสุดในแต่ละสัปดาห์ เพื่อแสดงระดับความสามารถของภาษาของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์ ในกรณีที่มีความดีสูงสุดมากกว่า 1 ชิ้น เลือกบันทึกที่ระดับขั้นที่อยู่ในระดับขั้นสูงที่สุด
- 3) เลือกเก็บผลงานเขียนของนักเรียนที่เป็นตัวแทนระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์ใส่ในแบบสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล(Individual Profile)
- 4) นำระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราวของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละสัปดาห์มาบันทึกลงในแบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน(Group Profile)เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน โดยเก็บข้อมูลในช่วงกิจกรรมการอ่านอิสระ ดังนี้

- 1) แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อใช้สังเกตระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่านออกเป็นกลุ่มละ 5 คน และวางแผนสังเกตครั้งละ 1 กลุ่ม เวียนสังเกตไปในแต่ละวันเมื่อครบแล้วกลับมาสังเกตกลุ่มที่ 1 ใหม่ ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 นักเรียนเลขที่ 1-5 สังเกตครั้งที่ 1
- กลุ่มที่ 2 นักเรียนเลขที่ 6-10 สังเกตครั้งที่ 2
- กลุ่มที่ 3 นักเรียนเลขที่ 11-15 สังเกตครั้งที่ 3
- กลุ่มที่ 4 นักเรียนเลขที่ 16-20 สังเกตครั้งที่ 4

อย่างไรก็ตาม หากนักเรียนคนอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในแผนการสังเกตของวันนี้ แต่มีพฤติกรรมการอ่านที่น่าแตกต่างจากเด็กทั่วไปหรือที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยก็เลือกบันทึกระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านไว้เช่นเดียวกัน

2) ประเมินระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านในช่วงกิจกรรมการอ่านอิสระ อย่างไรก็ตามหากในช่วงกิจกรรมอื่นๆ นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านที่แสดงถึงระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านผู้วิจัยอาจเลือกบันทึกลงในแบบบันทึกและวิเคราะห์ระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านได้เช่นเดียวกัน การบันทึกใช้วิธีการบันทึกเป็นรอยคะแนนความดี ประกอบกับการบันทึกพฤติกรรมการอ่านที่สังเกตได้ ลงในแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่าน แล้วสรุประดับชั้นที่มีความดีสูงสุดในแต่ละสัปดาห์ ในกรณีที่มีความดีสูงสุดมากกว่า 1 ชั้น เลือกบันทึกระดับชั้นที่อยู่ในระดับชั้นสูงที่สุด

3) สรุประดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนที่มีความดีสูงสุดในแต่ละสัปดาห์ลงในแบบสรุประดับชั้นความสามารถทางภาษานักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile)

4) นำระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนใน แต่ละสัปดาห์มาบันทึกลงในแบบสรุปการประเมินระดับชั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน(Group Profile)เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.3) การเก็บรวบรวมข้อมูลระดับชั้นความพึงพอใจในการเขียน ดังนี้

1) แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อใช้สังเกตระดับชั้นความพึงพอใจในการเขียนออกเป็นกลุ่มละ 5 คน และวางแผนสังเกตครั้งละ 1 กลุ่ม เวียนสังเกตไปในแต่ละวันเมื่อครบแล้วกลับมาสังเกตกลุ่มที่ 1 ใหม่ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักเรียนเลขที่ 1-5 สังเกตครั้งที่ 1

กลุ่มที่ 2 นักเรียนเลขที่ 6-10 สังเกตครั้งที่ 2

กลุ่มที่ 3 นักเรียนเลขที่ 11-15 สังเกตครั้งที่ 3

กลุ่มที่ 4 นักเรียนเลขที่ 16-20 สังเกตครั้งที่ 4

การแบ่งกลุ่มในการสังเกต ให้นักเรียนกลุ่มเดียวกันกับข้อ 4.2

โดยวางแผนสังเกตร่วมกันทั้งระดับชั้นความพึงพอใจในการอ่านและความพึงพอใจในการเขียน อย่างไรก็ตาม หากนักเรียนคนอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในแผนการสังเกตของวันนี้ แต่มีพฤติกรรมการเขียนที่แตกต่างจากเด็กทั่วไปหรือที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด ผู้วิจัยก็เลือกบันทึกระดับชั้นความพึงพอใจในการเขียนไว้เช่นเดียวกัน

2) ประเมินระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนในช่วงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม อย่างไรก็ตามหากในช่วงกิจกรรมอื่นๆ นักเรียนมีพฤติกรรมการเขียนที่แสดงถึงระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียน ผู้วิจัยอาจเลือกบันทึกลงในแบบบันทึกและวิเคราะห์ระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนได้เช่นเดียวกัน การบันทึกใช้วิธีการบันทึกเป็นรอยคะแนนความดี ประกอบกับการบันทึกพฤติกรรมการเขียนที่สังเกตได้ ลงในแบบวิเคราะห์และบันทึกระดับขั้นความพึงพอใจในการอ่าน แล้วสรุประดับขั้นที่มีความดีสูงสุดในแต่ละสัปดาห์ ในกรณีที่มีความดีสูงสุดมากกว่า 1 ขั้น เลือกบันทึกระดับขั้นที่อยู่ในระดับขั้นสูงที่สุด

3) สรุประดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนของนักเรียนแต่ละคนที่มีความดีสูงสุดในแต่ละสัปดาห์ลงในแบบสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual Profile)

4) นำระดับขั้นความพึงพอใจในการเขียนของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละสัปดาห์มาบันทึกลงในแบบสรุปการประเมินระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในชั้นเรียน (Group Profile) เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ทางสถิติเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินสาระของโปรแกรม คู่มือการใช้โปรแกรม แผนการจัดกิจกรรมและเอกสารต้นแบบเครื่องมือประเมิน มีวิธีการดังนี้

1) เปรียบเทียบระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน ที่เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่เริ่มการทดลอง จนถึงสิ้นสุดการทดลองกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในสมมติฐานข้อ 1 นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงระดับขั้นความสามารถทางภาษาของนักเรียนในแต่ละระดับขั้นในแต่ละสัปดาห์

2) เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียน ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ค่า The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

3) วิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างสาระในโปรแกรม คู่มือโปรแกรมฯ แผนการจัดกิจกรรมและเครื่องมือประเมินจากเอกสารสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากนั้นนำค่ามัธยิมเลขคณิตที่ได้มาแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00	หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
2.50-3.49	หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
1.50-2.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1.00-1.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์เชิงคุณลักษณะ

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) นำข้อค้นพบต่างๆเกี่ยวกับความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่าน และความพึงพอใจในการเขียนของนักเรียนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำเสนอในรูปของความเรียงประกอบภาพตัวอย่างงานเขียนของนักเรียน
- 2) นำเสนอกรณีตัวอย่างของนักเรียน 1 คน(เด็กชายอิสระ) ตลอดระยะเวลาการทดลองใช้โปรแกรมฯเพื่อแสดงถึงระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียงเรื่องราว ความพึงพอใจในการอ่านและความพึงพอใจในการเขียน โดยนำเสนอในรูปของความเรียงประกอบภาพตัวอย่างงานเขียนของนักเรียน และสรุประดับขั้นความสามารถทางภาษาในรูปตาราง ประกอบเส้นกราฟแสดงระดับขั้นความสามารถทางภาษา
- 3) นำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับระดับขั้นความสามารถทางภาษาด้านอื่นๆของนักเรียนระหว่างการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบประเมินวรรณกรรม แบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างสาระในโปรแกรม คู่มือโปรแกรมฯ แผนการจัดกิจกรรมและเครื่องมือประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนค่ามัธยเทศคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1) ค่ามัธยเทศคณิต(Mean)ของคะแนน โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ

$$X = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X, \sum fX = \text{ผลรวมคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด}$$

(ประคอง กรรมสุด, 2538)

2) จำนวนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Divination) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

เมื่อ

$$S.D. = \text{ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน}$$

$$(\sum X)^2, (\sum fX)^2 = \text{ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง}$$

$$\sum X^2, \sum fX^2 = \text{ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ}$$

(ประคอง กรรมสุด, 2538)

6.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับขั้นความสามารถในการเรียบเรียง
เรื่องราวเหตุการณ์การอ่านและเหตุการณ์การเขียนเมื่อเริ่มและหลังการทดลอง โดยใช้ค่า

The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test

$$\text{สูตร } Z = \frac{T - \mu_t}{T}$$

$$\text{เมื่อ } T = \text{จำนวนลำดับที่น้อย}$$

$$\mu_t = \frac{N(N+1)}{4}$$

$$\sigma_T = \sqrt{\frac{N(N+1)(2N+1)}{24}}$$

$$N = \text{จำนวนคู่ทั้งหมด}$$

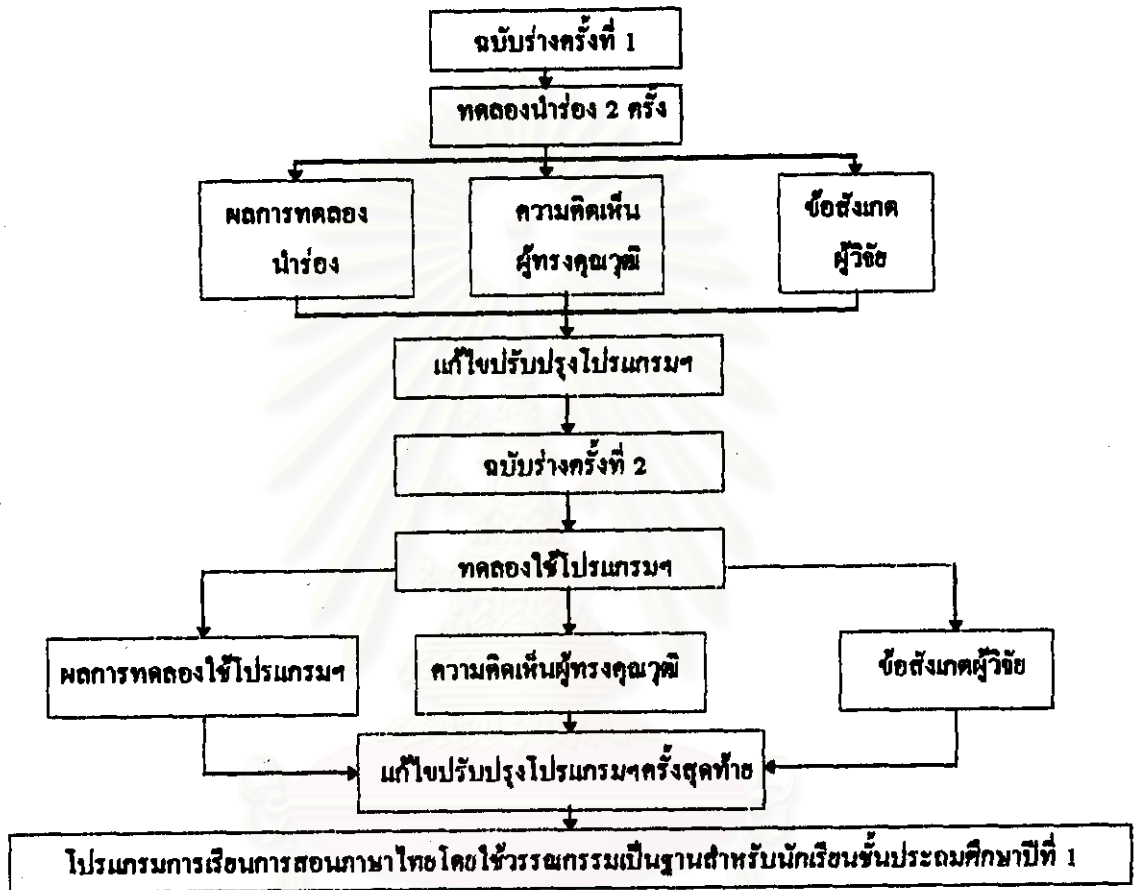
(อุทุมพร จามรมาน, 2531)

ตอนที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการปรับปรุงโปรแกรม ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ไ้จากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ข้อเสนอแนะของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัย ผลการประเมินจากพอร์ตโฟลิโอของนักเรียน
(Portfolio) แบบสรุปวิเคราะห์และประเมินนักเรียนรายบุคคล(individual profile)และแบบสรุป
การประเมินนักเรียนในชั้นเรียน(group profile) มาวิเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญ แล้วนำผลมา
ปรับปรุงโปรแกรมฯให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสม ขั้นตอนต่างๆการปรับปรุงโปรแกรมฯ ได้
นำเสนอไว้ในแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนการปรับปรุง โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรม
เป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4.2 นำเสนอโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ฉบับสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย